

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił M. W. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uznał za udowodnione 25 lat 2 miesiące i 10 dni stażu sumarycznego w tym 14 lat 5 miesięcy i 4 dni stażu pracy w warunkach szczególnych (do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okresy: od 2 września 1980 roku do 30 września 1982 roku w Wytwórni (...) SA, od 18 sierpnia 1986 roku do 1 października 1989 roku w Ł.Z.M. (...) sp. z o.o. oraz od 12 października 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku Ł.Z.M. (...) sp. z o.o.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony M. W.. Wskazał, że w całym okresie swojego zatrudnienia wykonywał pracę spawacza w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. W. urodził się (...). Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 19 lipca 2016 roku M. W. złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek k.1 - 4 odwrót plik I akt ZUS)

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy.

(okoliczność bezsporna)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w wymiarze 14 lat 5 miesięcy i 4 dni.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach uwzględniono okresy zatrudnienia:

- 1) od 2 września 1980 roku do 30 września 1982 roku w Wytwórni (...) SA,
- 2) od 18 sierpnia 1986 roku do 1 października 1989 roku w Ł.Z.M. (...) sp. z o.o.,
- 3) od 12 października 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku Ł.Z.M. (...) sp. z o.o.

(okoliczność bezsporna)

Od dnia 6 czerwca 1975 roku M. W. posiada uprawnienia spawacza.

(książka spawacza k.48)

W okresie od 29 września 1976 roku do 31 maja 1979 roku M. W. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w Ł. na stanowisku ślusarza – spawacza.

(świadczenie pracy w dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego k.9)

Podczas pracy w ww. zakładzie pracy ubezpieczony zajmował się spawaniem konstrukcji dachowych. Do jego obowiązków pracowniczych należało także uprzednie przygotowanie stanowiska pracy (najczęściej poprzedniego dnia) oraz oczyszczanie spawów.

(zeznania ubezpieczonego min.00:02:16 – 00:10:02 protokołu rozprawy z dnia 27.09.2017 r. w zw. z min.00:04:09 – 00:16:21 protokołu rozprawy z dnia 13.02.2017 r., legitymacja ubezpieczeniowa k.9)

W okresie od 1 września 1979 roku do 12 lipca 1980 roku M. W. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...). W świadectwie pracy z dnia 19 lipca 1980 roku pracodawca wskazał, że ubezpieczony zajmował stanowisko ślusarza – spawacza.

(świadectwo pracy w dokumentacji pracowniczej pochodzących z zakładu (...))

W okresie zatrudnienia w Zakładach (...) wykonywał pracę na rzecz Fabryki (...) (podlegającym pod kombinat (...), a zlokalizowanym w Ł. przy ulicy (...)). Ubezpieczony zajmował się jedynie spawaniem wewnątrz zbiorników, uprzednio złożonych przez grupę pracowników zajmujących się wykonywaniem tego rodzaju prac. M. W. nie był oddelegowywany do innych prac, gdyż w zakładzie pracy brakowało spawaczy.

Powierzone obowiązki spawacza ubezpieczony wykonywał stale i nie uczestniczył w procesie składania zbiornika.

Pracownicy zatrudnieni w ww. zakładzie pracy otrzymywali dodatki za pracę w warunkach szkodliwych, a zimą posiłki regeneracyjne.

(zeznania świadka E. F. min.00:03:24 – 00:16:57 protokołu rozprawy z dnia 12.04.2017 r., zeznania ubezpieczonego min.00:02:16 – 00:10:02 protokołu rozprawy z dnia 27.09.2017 r. w zw. z min.00:04:09 – 00:16:21 protokołu rozprawy z dnia 13.02.2017 r. min.00:01:34 – 00:06:27 protokołu rozprawy z dnia 28.08.2017 r., legitymacja ubezpieczeniowa k.9)

W okresie od 4 października 1982 roku do 31 lipca 1986 roku M. W. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Ośrodku (...). Ubezpieczony zajmował stanowisko ślusarza – spawacza.

(świadectwo pracy k.36, akta osobowe k.36 – 70, legitymacja ubezpieczeniowa – k.9)

Podczas pracy w ww. zakładzie pracy, M. W. zajmował się spawaniem prototypów dla W., a powierzone obowiązki wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy.

(zeznania wnioskodawcy min.00:02:16 – 00:10:02 protokołu rozprawy z dnia 27.09.2017 r., w zw. z min.00:04:09 – 00:16:21 protokołu rozprawy z dnia 13.02. 2017 r.)

W kwestionariuszu osobowym (wypełnionym przez wnioskodawcę podczas ubiegania się o pracę w Ośrodku (...)) M. W. oświadczył, że w okresie od 13 września 1976 roku do 31 maja 1979 roku (to jest w Zakładzie (...) w Ł.) wykonywał on obowiązki pracownicze ślusarza – spawacza, a w okresie od 1 września 1979 r. do 2 lipca 1980 r. obowiązki pracownicze spawacza.

(kwestionariusz osobowy k.58)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów jak i zeznań ubezpieczonego oraz świadka E. F..

Zeznania świadka dotyczące rodzaju prac wykonywanych przez ubezpieczonego w Zakładzie (...) są logiczne i spójne z zeznaniami ubezpieczonego. Świadek potwierdził, że ubezpieczony w całym okresie zatrudnienia wykonywał prace spawacza, nie wykonywał innych prac. Zeznania świadka i ubezpieczonego znajdują oparcie w dokumentacji osobowej ubezpieczonego oraz zapisów w legitymacji ubezpieczeniowej, w której wskazano że ubezpieczony wykonuje

prace spawacza. Dodatkowo należy wskazać, iż ubezpieczony w kwestionariuszu osobowym złożonym w związku z ubieganiem się o zatrudnienie w Ośrodku (...) podał, że w Zakładzie (...) wykonywał prace spawacza. W świetle tych dowodów okoliczność, iż pracodawca w wydanym ubezpieczonemu świadectwie pracy wskazał, że ubezpieczony wykonywał prace na stanowisku ślusarza – spawacza nie może stanowić wiarygodnego dowodu na okoliczność, że ubezpieczony poza spawaniem wykonywał także inne prace. E. F. Zakładzie (...) „P. – W. zajmował stanowisko tożsame ze stanowiskiem pracy ubezpieczonego i otrzymał świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Co więcej, świadectwo to zostało uwzględnione przez organ rentowy i m.in. na jego podstawie przyznano E. F. prawo do emerytury w obniżonym wieku.

W odniesieniu do okresu pracy ubezpieczonego w Zakładzie (...) w Ł. oraz okresu pracy wnioskodawcy w Ośrodku (...) wskazać należy, że nie było możliwym zweryfikowanie ponad wszelką wątpliwość, czym dokładnie zajmował się ubezpieczony i tym samym okresy te nie mogły zostać zaliczone mu do stażu pracy w warunkach szczególnych. Z dokumentacji osobowej ubezpieczonego pochodzącej z tych zakładów wynika, iż ubezpieczony zajmował stanowisko ślusarza – spawacza. Wprawdzie z zeznań ubezpieczonego wynika, iż do jego obowiązków należało wykonywanie prac związanych ze spawaniem, jednak zeznania nie zostały potwierdzone innymi dowodami.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1383) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Definicja ustawowa „pracy w szczególnych warunkach” została zawarta w art.32 ust.2 ww. ustawy o emeryturach i rentach. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stosownie do treści art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie, którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku,

III ZP 30/01 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949). Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym (Dział XIV dotyczący prac różnych).

Do prac tego rodzaju należy wymieniona w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. MG. z 1985 roku, nr 1 poz.1) w wykazie A Dziale XIV poz. 12 punkcie 8 praca spawacza. Wykaz ten stanowi - jako, że ma charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający ogólne pojęcia istniejące w rozporządzeniu Rady Ministrów - swego rodzaju wskazówkę, dowód, że takie a nie inne czynności były przez pracownika istotnie wykonywane w szczególnych warunkach (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku, I UK 192/07, Lex nr 447272).

Należy także wskazać, iż prawo do emerytury przewidziane w art.184 w związku z art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy oznacza, że pracownik nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach. Istotnym warunkiem przyznania świadczenia z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest stwierdzenie w ramach pełnego wymiaru czasu pracy oddziaływania szkodliwych warunków na organizm pracownika. R. legis instytucji przewidzianej w art.32 ww. ustawy o emeryturach i rentach opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni.

Stosownie do treści §2 ust.1 ww. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, sygn. II UKN 598/00, Lex nr 79840, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku sygn. I PK 194/08, Lex nr 653420).

Nie jest natomiast dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. sygn. II UK 306/07 Lex 528599).

Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl §2 ust.2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85, Lex 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, Lex 14625; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, Lex 48778).

Zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998 roku, II UKN 440/97, Lex 34199). W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyłączone jest, stosownie do treści art.473§1 k.p.c., zastosowanie przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i przesłuchania stron (art.246 i 247 k.p.c.).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest wykazywanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń, z ubezpieczenia społecznego, także, gdy z dokumentów wynika, co innego.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) ubezpieczony zajmował się wyłącznie spawaniem wewnątrz zbiorników, uprzednio złożonych przez wyspecjalizowanych w tym zakresie pracowników. Co jednak istotne, oprócz wykonywania tych prac, zaliczanych do pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony nie wykonywał innych czynności. Okres ten (od 1 września 1979 roku do 12 lipca 1980 roku – 10 miesięcy i 12 dni) wraz z okresem niespornym, zaliczonym przez Zakład jako praca w szczególnych warunkach (14 lat 5 miesięcy i 4 dni) przekracza 15 lat.

W odniesieniu zaś do pozostałych spornych okresów będących przedmiotem niniejszego postępowania to jest okresu pracy wnioskodawcy w Zakładzie (...) w Ł. oraz okresu pracy wnioskodawcy w Ośrodku (...) wskazać należy, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie było możliwym zaliczenie tych okresów jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

W odniesieniu do okresu pracy wnioskodawcy w Zakładzie (...) w Ł. z ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczony oprócz spawania zajmował się także wykonywaniem innych czynności (przygotowywał stanowiska pracy, czy też oczyszczał spawy). W odniesieniu zaś do okresu pracy wnioskodawcy w Ośrodku (...) nie było możliwym oparcie się jedynie na zeznaniach ubezpieczonego, w sytuacji gdy wszelka dokumentacja pracownicza pochodząca z tego okresu wskazywała, że zajmował on stanowisko ślusarza – spawacza.

Reasumując, ubezpieczony spełnił wszystkie warunki wymagane do przyznania prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ww. ustawy o emeryturach i rentach

- ukończył 60 lat – 16 sierpnia 2016 roku,

- do 31 grudnia 1998 roku ma ponad 25 lat stażu pracy,
- nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego,
- do 31 grudnia 1998 roku wykazał staż pracy w szczególnych warunkach ponad 15 lat.

Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ww. ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Ubezpieczony urodził się (...), a zatem należało przyznać mu prawo do emerytury od 16 sierpnia 2016 roku to jest od dnia ukończenia 60 lat.

Wobec powyższego Sąd, na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 16 sierpnia 2016 roku.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

1. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS.
2. Pouczyć pełnomocnika ZUS o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.
3. Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

18 października 2017 roku